

خبرنامه

شماره ۲۵

انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

زمستان ۱۳۸۶

فهرست مطالب

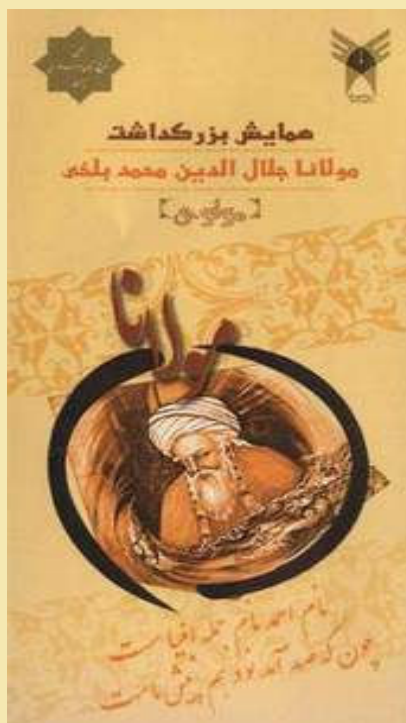
صفحه	* عنوان *
۲	گزارش نخستین گردهمایی تخصصی انجمن
۴	گزارش دومین گردهمایی تخصصی انجمن
۴	گزارش سومین گردهمایی تخصصی انجمن
۶	گزارش چهارمین گردهمایی تخصصی انجمن
۶	سومین گردهمایی سراسری انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران
۷	تقدیر از دکتر محقق رئیس انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران
۸	دوره‌های آموزشی
۹	نشریه علمی - پژوهشی « گوهر گویا »
۱۰	انتشارات انجمن

گردهمایی‌های تخصصی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران یکی از وظایف خود را برگزاری همایش‌های تخصصی در دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور می‌داند و تاکنون موفق شده است چهار همایش تخصصی را به انجام برساند:

گزارش نخستین گردهمایی تخصصی انجمن

نخستین گردهمایی تخصصی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی به مناسبت هشتادمین سال ولادت مولوی - که از سوی سازمان علمی، تربیتی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) به عنوان سال جهانی مولانا نامگذاری شده بود- با عنوان «بررسی آراء و افکار مولانا جلال‌الدین محمد بلخی (مولوی)» با همکاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز در روزهای ۹ و ۱۰ اسفندماه ۱۳۸۵ در تبریز برگزار شد که در آن بیش از ۶۰ تن از صاحب‌نظران زبان و ادب فارسی به بررسی جنبه‌های مختلف آثار مولوی از جمله: «عرفان مولانا»، «هستی‌شناسی مولانا»، «داستان‌پردازی مولانا»، «بلاغت و ادبیات مولانا»، «اسلام و پیامبر اعظم (ص) در آثار مولانا» و «مطالعات تطبیقی بر روی آثار مولانا» پرداختند. همچنین ۱۲۳ چکیده مقاله از بین مقالات دریافتی در مجموعه‌ای به چاپ رسید. در اختتامیه این گردهمایی قطعنامه‌ای از سوی شرکت‌کنندگان در همایش قرائت شد.

قطعنامه همایش بزرگداشت مولانا جلال‌الدین محمد بلخی

استادان، پژوهشگران و دانشجویان شرکت‌کننده در این همایش با الهام از روح بلند مولانا جلال‌الدین محمد بلخی اعلام می‌دارند:

- ۱) از مشارکت گسترده کلیه مولوی‌شناسان، پژوهشگران و دانشجویان فرهیخته در این همایش، که زمینه آشنائی نسل جوان را با استوانه‌های فکری و معنوی پدید آورد و بستر مناسبی برای رشد و تعالی بیشتر فرهنگ و ادب این مرز و بوم فراهم ساخت، صمیمانه سپاسگزاری می‌کنیم.

۲) اعلام سال ۲۰۰۷ میلادی از سوی یونسکو به عنوان سال جهانی مولوی حکایت از آن دارد که شخصیت‌های بزرگ ادبی و عرفانی ما همچون مولانا به همه جهان تعلق دارند و لازم است جهت‌گیری پژوهش‌های محققان به گونه‌ای باشد که اندیشه این متفکران بزرگ و فرزانه به صورتی شایسته به جهانیان معرفی شود و فرهنگ و ادب ایرانی - اسلامی ابعاد جهانی پیدا کند. برای تحقق این مهم پیشنهاد می‌گردد نهادهائی به عنوان متولی و سیاستگذار، ضمن متمرکز ساختن و معرفی تحقیقات انجام‌پذیرفته در این زمینه، پشتیبانی لازم را از پژوهشگران، به‌ویژه محققان جوان به‌عمل آورند.

۳) از مسئولان امور آموزشی و پژوهشی کشور موکداً تقاضا دارد برای سامان‌بخشیدن به فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در قلمرو زبان و ادب فارسی از جمله معرفی علمی و دقیق آثار ادبی و شخصیت‌های برجسته پهنه ادب فارسی به‌ویژه مولانا اهتمامی درخور نمایند.

۴) با عنایت به رشد و گسترده‌گی افق‌های پژوهش در عصر حاضر، لازم است نگرش کلیه دست‌اندرکاران امر به مقوله تحقیقات متناسب با دستاوردهای علمی جدید تغییر یابد و محققان و پژوهشگران، ضمن بهره‌گیری از تجارب ارزنده گذشته با انجام پژوهش‌های مطلوب و ارزشمند، فضای لازم برای ورود به عرصه رقابت‌های علمی بین‌المللی را فراهم آورند.

۵) از گروه‌های آموزشی زبان و ادبیات فارسی کشور درخواست می‌شود در بازنگری و تدوین برنامه‌های درسی و گسترش فعالیت‌های علمی اولاً جایگاه مناسبی برای ادبیات عرفانی که دربردارنده فرهنگ و معارف اسلامی است، در نظر گیرند؛ ثانیاً با ایجاد گرایش‌های جدید و رشته‌های میان‌رشته‌ای برای رفع نیازهای فرهنگی و معنوی جامعه نقشی شایسته ایفا کنند.

۶) از مراکز سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری درخواست می‌شود به ظرفیت‌های زبان فارسی به عنوان رکن اساسی هویت و وحدت ملی بیش از پیش توجه کنند و با ایجاد زیرساخت‌ها و بسترهای مناسب، زمینه رشد و تقویت آن را فراهم سازند.

در پایان از کوشش‌های صادقانه مسئولان برگزاری این همایش به‌ویژه دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تبریز و انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران سپاسگزاری می‌شود و از خداوند متعال می‌خواهیم که به همه ما توفیق دهد تا با شناخت مسئولیت‌های سنگین خود در قبال زبان و ادب فارسی به وظایف خطیر خویش به‌طور کامل عمل نمائیم.

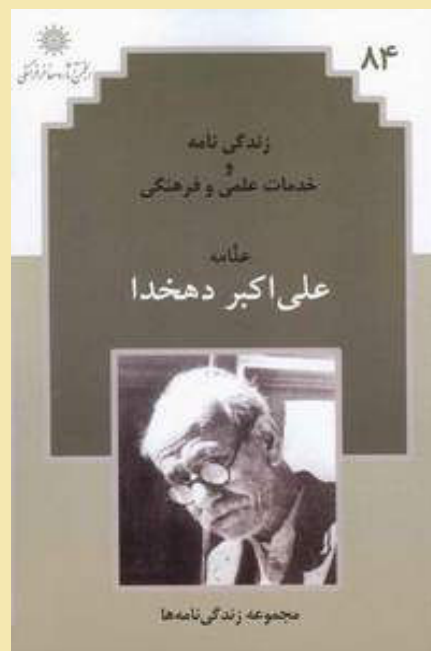
شرکت‌کنندگان در همایش

بزرگداشت مولانا جلال‌الدین محمد بلخی

تبریز - دهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج

گزارش دومین گردهمایی تخصصی انجمن

دومین گردهمایی تخصصی انجمن با همکاری دانشگاه آزاد اسلامی رودهن در روز ۲۶ فروردین ماه ۱۳۸۶ با عنوان «بزرگداشت مقام علمی و ادبی شادروان علامه علی اکبر دهخدا و تحلیل علمی لغت‌نامه و امثال و حکم» برگزار شد. در این مراسم که با حضور استادان، دانشجویان و شاعران برگزار شد، دکتر مهدی ماحوزی، دکتر مهدی محقق، دکتر محمد دبیرسیاقی، دکتر سعید نجفی اسداللهی و دکتر محمد نوید بازرگان در مورد آثار و افکار علامه دهخدا به سخنرانی پرداختند و در اثنای مراسم اشعاری نیز به وسیله استادان و شاعران در رثای دهخدا ایراد شد. سخنرانی‌های این مراسم در مجموعه‌ای به وسیله انجمن آثار و مفاخر فرهنگی به چاپ رسید.

گزارش سومین گردهمایی تخصصی انجمن

انجمن با همکاری دانشگاه سیستان و بلوچستان در روزهای ۲۷ تا ۲۹ اردیبهشت ماه ۸۶ سومین همایش فصلی - تخصصی خود را با عنوان «بزرگداشت مشاهیر ادبی و علمی سیستان و بلوچستان» در زاهدان برگزار کرد.

در این همایش ۴۰ مقاله از ۱۰۰ مقاله‌ای که به دبیرخانه همایش ارسال شده بود، با محوریت آشنایی با ادبا، شاعران، نویسندگان و دانشمندان سیستان و بلوچستان و بررسی ویژگی‌های زبانی، سبکی و هنری

آنان و سایر موضوعاتی که به نحوی با عنوان همایش مرتبط بود، طی ۵ نشست علمی با حضور تعدادی از ادیبان و شاعران و بزرگان ادب فارسی سراسر ایران ارائه شد. همچنین چکیده مقالات برگزیده همایش در مجموعه‌ای منتشر و در دسترس شرکت کنندگان قرار گرفت.

مراسم اختتامیه این همایش در تالار ملاصدراي دانشگاه سیستان و بلوچستان، روز جمعه ۲۸ اردیبهشت ماه ۸۶ برگزار شد که در آن پیام دکتر حسن حبیبی، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی قرائت گردید و این همایش با قرائت قطعنامه شرکت کنندگان پایان یافت.

قطعه‌نامه همایش مشاهیر ادبی و علمی سیستان و بلوچستان

استادان، پژوهشگران و دانشجویان شرکت کننده در این همایش پس از دو روز بحث و تبادل نظر در نشست‌های متعدد علمی و آشنایی بیشتر با مفاخر ادبی، علمی و فرهنگی منطقه سیستان و بلوچستان بدین وسیله اعلام می‌دارند:

- (۱) از مشارکت گسترده علمی استادان و پژوهشگران سراسر کشور، در این رویداد علمی که زمینه کشف هویت فرهنگی را برای نسل جوان منطقه فراهم آورد، صمیمانه سپاسگزاری می‌کند.
- (۲) شخصیت‌های علمی و ادبی متعلق به جامعه علمی هستند بنابراین ضروری است که سمت و سوی کارهای پژوهشی در جهت معرفی و شناخت آنان باشد. با همین هدف از نهادهای متولی امر می‌خواهیم مرکز اسناد و مطالعات سیستان و بلوچستان را برای جمع‌آوری اسناد و آثار دانشمندان و شاعران این خطه از میهن اسلامی راه‌اندازی نمایند تا امکان دسترسی به منابع اطلاعاتی برای پژوهشگران فراهم آید.
- (۳) به منظور اولویت‌بخشی به پژوهش‌هایی که به فرهنگ منطقه مربوط می‌شود، تمامی سازمان‌ها و نهادهای متولی پژوهش در استان بخشی از اعتبارات پژوهشی خود را به پشتیبانی از این امر مهم اختصاص دهند و تشویق و حمایت پژوهشگران علاقه‌مند به اینگونه مطالعات به‌ویژه نسل جوان را بیش از پیش وجهه همت خویش سازند.
- (۴) به دلیل احساس ضرورت انجام مطالعات مستمر، در زمینه آشنایی با فرهنگ و علم و ادب منطقه و بنا به گستردگی این امر، پیشنهاد می‌کنند که دبیرخانه دائمی همایش دایر شود و برگزاری سالانه همایش بزرگداشت مشاهیر ادبی و علمی سیستان و بلوچستان به صورت بین‌المللی در آید.
- (۵) به دلیل هم‌جواری و هم‌زبانی با کشورهای نظیر افغانستان، پاکستان، هند، تاجیکستان، ازبکستان، ترکمنستان و ... و در جهت گسترش و ترویج بیشتر زبان و ادب فارسی در منطقه و تحکیم روابط علمی و فرهنگی و تعمیق پیوندهای دوستی، حاضران در همایش تقاضا دارند پژوهشکده زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه سیستان و بلوچستان ایجاد شود.
- (۶) شرکت‌کنندگان و پژوهشگران حاضر در همایش از انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران درخواست دارند که یکی از نشست‌های فصلی - تخصصی خود را در دانشگاه زابل برگزار کند. در پایان از کوشش‌های مستمر و صمیمانه برگزارکنندگان همایش به ویژه گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه سیستان و بلوچستان و انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران سپاسگزاری نموده، توفیق روزافزون همه خدمتگزاران به عرصه علم و ادب را از درگاه ایزد منان خواستاریم.

شرکت‌کنندگان در همایش

بزرگداشت مشاهیر ادبی و علمی سیستان و بلوچستان

زاهدان - بیست و هشتم اردیبهشت‌ماه یک‌هزار و سیصد و هشتادوشش

گزارش چهارمین گردهمایی تخصصی انجمن

همایش «بایدها و نبایدها در رشته زبان فارسی» در دانشگاه علامه طباطبایی و با همکاری سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، شورای گسترش زبان و ادبیات فارسی، انجمن علمی زبان و ادبیات فارسی، وزارت علوم و تحقیقات و فن آوری روز چهارشنبه ۱۵ اسفندماه ۱۳۸۶ با محورهای «آشنایی با برنامه‌ریزی آموزشی رشته زبان و ادبیات فارسی و ضرورت بازنگری و تحول آن» و «ارائه راهکار برای تغییر یا اصلاح درس‌های رشته زبان و ادبیات فارسی» برگزار شد.

در این همایش تعدادی از اعضای پیوسته انجمن و نیز دکتر محمدجعفر یاحقی عضو هیات مدیره انجمن به ارائه مقالات خود پرداختند. وی در سخنان خود به این نکته اشاره کرد که: «نظام بانکداری آموزشی، آزمون‌های اطلاع‌محور، جایگاه پایین برخی درس‌های ضروری، کلی‌نگری و نبود گرایش‌های متنوع، کم‌اهمیتی پژوهش، برنامه‌ریزی درسی ناکارآمد، متناسب نبودن با نیازهای جدید اجتماع، استادمحور بودن شیوه تدریس و ناکارآمدی اطلاعات ارائه شده در طول تحصیل آفت‌های موجود این رشته هستند».

سومین گردهمایی سراسری انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

براساس مذاکراتی که انجمن با بنیاد ایرانشناسی و فرهنگستان زبان و ادب فارسی صورت داده است مقرر گردید که سومین گردهمایی سراسری انجمن با همکاری این دو نهاد علمی از ششم تا هشتم شهریورماه ۱۳۸۷ در تهران برگزار شود. در این گردهمایی فعالیت‌های پیشنهادی نخستین و دومین گردهمایی انجمن در اصفهان و مشهد (شهریور ۸۵ و ۸۶) مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و اعضای انجمن تازه‌ترین یافته‌های علمی خود را در محورهای مختلف ارائه می‌دهند.

فراخوان این گردهمایی به زودی منتشر می‌گردد.

تقدیر از دکتر مهدی محقق ریاست انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

مراسم تجلیل از استادان نمونه دانشگاه آزاد اسلامی روز چهارشنبه اول اسفندماه ۱۳۸۶ در واحد علوم و تحقیقات برگزار شد. در این مراسم پس از سخنرانی دکتر فتح‌الله مجتبایی و دکتر عبدالله جاسبی از استادان نمونه از جمله دکتر مهدی محقق با اهدای لوح تقدیر به عمل آمد.

سومین دوره جایزه کتاب فصل
(ویژه پاییز) روز دوشنبه ۱۳ اسفندماه ۱۳۸۶ در سرای اهل قلم برگزار شد. در این مراسم تعدادی از برگزیدگان از جمله دکتر مهدی محقق ریاست انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران به ایراد سخنرانی پرداختند.

وی که همواره به تعالی نسل جوان توجه دارد در ابتدای سخن خود خطاب به دبیر همایش گفتند: افرادی به سن من به اندازه کافی جایزه گرفته‌اند و باید برای انتخاب برگزیدگان به جوانان بیشتر توجه شود. همچنین افزود: رشته من علوم اسلامی و ادبیات است ولی تاکنون کتاب‌هایی که از من برگزیده شده، در حوزه تاریخ پزشکی بوده و در خاورمیانه بنده را به عنوان مترجم و مؤلف تاریخ پزشکی می‌شناسند. وی خاطر نشان کرد: ما به دین و شریعتی مفتخر هستیم که ارزش و اعتبارش به علم و دانش است و این مسأله همواره در قرآن و احادیث تأکید شده است. فضای علمی که دین مبین اسلام به وجود آورد باعث شکوفایی علم شد و از این جهت است که اسلام دانشمندان بسیاری را به دنیا عرضه کرده و شناسانده است. در این دوره، کتاب *بستان الاطبا و روضة الالبا* با مقدمه ایشان برگزیده شد.

در مراسم گوا میداشت مؤلفان و مترجمان انتشارات دانشگاه تهران

نیز از دکتر مهدی محقق تقدیر به عمل آمد.

در این مراسم نیز که در روز سه شنبه ۱۴ اسفند با حضور رئیس دانشگاه تهران، رئیس انتشارات این دانشگاه و بسیاری از استادان رشته‌های مختلف در تالار علامه امینی دانشگاه تهران برگزار شد، دکتر محقق در سخنانی گفت: ما متعلق به فرهنگی هستیم که کتاب دینی‌اش با کلمه کتاب آغاز می‌شود. نخستین پیام وحی خداوند به پیامبرش با کلمه قرائت و خواندن آغاز می‌شود.

وی دربارهٔ تألیفاتش در مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران توضیح داد که: بنده مفتخرم که متجاوز از ۳۰ کتاب در این انتشارات داشته باشم که نخستین آن «وجوه قرآن» است که در سال ۱۳۴۰ با سرمایه مرحوم یحیی مهدوی منتشر شد. آخرینش هم چاپ ششم «دیوان ناصر خسرو» بود که سال ۵۳ برای اولین بار با همکاری مجتبی مینوی چاپ شد. اکنون نیز در حال نوشتن شرح «دیوان ناصر خسرو» هستم که از ۶ جلد یک جلد آن منتشر شده است. دکتر محقق در ادامهٔ سخنان خود با توجه به پیشینهٔ علمی و فرهنگی مسلمانان بر این نکته تأکید نمود که ما در تألیف دائرةالمعارف و تأسیس دانشگاه پیشرو بوده‌ایم.

دوره‌های آموزشی

جلسات ترجمه و شرح مقامات حریری روزهای چهارشنبه ساعت ۱۶ الی ۱۸ به وسیلهٔ دکتر مهدی محقق ریاست انجمن در ساختمان شماره ۲ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی برگزار می‌گردد. کلیهٔ علاقمندان می‌توانند در این جلسات شرکت نمایند.

قطب علمی گروه زبان و ادبیات فارسی نیز که در برگزاری همایش و نیز انتشار مجلهٔ گوهرگویا با انجمن همکاری دارد، اقدام به برگزاری کلاس‌های آموزشی در زمینهٔ زبان و ادب فارسی نموده است که در آن‌ها دکتر سیدعلی اصغر میرباقری فرد، دکتر سیدمهدی نوریان، دکتر مهدی تدین و دکتر حامد ناجی اصفهانی از اعضای پیوستهٔ انجمن تدریس می‌نمایند.

زمان برگزاری کلاس‌ها بدین شرح است:

موضوع	مدرس	روز	ساعت
شرح مثنوی مولانا جلال‌الدین بلخی	دکتر سیدمهدی نوریان	یکشنبه	۱۸-۲۰
عرفان (منطق الطیر)	دکتر مهدی تدین	دوشنبه	۱۸-۲۰
تفسیر عرفانی قرآن	دکتر حامد ناجی اصفهانی	چهارشنبه	۱۶-۱۸
دربارهٔ حافظ	دکتر سیدعلی اصغر میرباقری فرد	پنجشنبه	۳۰-۸:۱۰

گوهر گویا (مجله علمی - پژوهشی انجمن)

نشریه شماره ۳

سومین شماره نشریه علمی - پژوهشی انجمن «گوهر گویا» به زودی منتشر می‌شود. در این شماره ده مقاله با این عنوان‌ها پذیرش شده است:

- ۱) بررسی تاریخی و ساختاری القاب
- ۲) بررسی اصالت دو کلمه فیل و شتر در «داستان مرد در چاه»
- ۳) باغ نظر و رامش دل (معرفی سفینه‌ای بی‌مانند از قرن هفتم)
- ۴) نمادپردازی در رمانهای سیمین دانشور
- ۵) صورت و مضمون شعر مهاجرت افغانستان
- ۶) ذوالفقار، از تاریخ تا افسانه (ویژگیهای داستانی ذوالفقار در فرهنگ و ادب ایران)
- ۷) تحلیل داستان شاه و کنیزک در مثنوی مولوی
- ۸) گفتار حذام؛ تصحیح یک خطا در دیوان ادیب الممالک فراهانی
- ۹) غزالی و ابن عربی در ساحت فرهنگ‌نویسی
- ۱۰) مناظره گل و مل از کیست؟

دفتر نشریه گوهر گویا

نشانی: اصفهان، خیابان هزار جریب، دانشگاه اصفهان،

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

کد پستی ۸۱۷۴۴

تلفن: ۰۳۱۱ - ۷۹۳۳۱۵۵

دورنگار: ۰۳۱۱ - ۷۹۳۳۱۵۱

وب سایت نشریه: www.gawhar.ir

پست الکترونیک: gawhar@litr.ui.ac.ir

انتشارات انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران

نصاب انگلیسی یا زبان آموز سنتی ایران

مؤلف: معتمدالدوله فرهادمیرزا

به اهتمام: دکتر مهدی محقق

ناشر:

مؤسسه مطالعات اسلامی دانشگاه تهران - دانشگاه مک گیل

چاپ اول ۱۳۸۵

۱۶۸ ص. ۲۵۰۰ تومان

مؤلف این کتاب در سال ۱۲۸۳ هجری قمری لغات انگلیسی را به فارسی یا عربی برگردانده و فرهنگی منظوم را به نسل جوان زمان خود که جویای فراگرفتن زبان انگلیسی بودند، تقدیم داشته است. او در این شیوه از فرهنگ منظومی که حدود هشت قرن پیش به وسیله ابونصر فراهی به نام نصاب الصبیان تدوین شده، پیروی کرده است.

کتاب‌های انجمن که آماده چاپ است:

- کتاب «مقدمه‌الادب» تألیف علامه جلال‌الله زمخشری با مقدمه دکتر مهدی محقق کلیه مراحل چاپ را گذرانده و در مرحله صحافی می‌باشد و در اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۷ عرضه خواهد شد.
- فرهنگ چهارجلدی «اصطلاحات و تعبیرات دیوان ناصر خسرو» به کوشش دکتر مهدی محقق، دکتر مهدی نوریان و کبری بستان‌شیرین آماده و برای چاپ در انتشارات انجمن پذیرش شده است.

پایان